

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei, fél évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Ör-utca 1. sz. küldendők.

ARANY

Ma 40 éve, hogy meghalt. Ünnepi készülődések nem hirdették előre e nap szomorú fordulóját, de mégis emlékezzünk róla, mert már emlékezni kell, mert emlékezni jó. Jó emlékezni a halálról, mert belőle fakad az élet.

Emlékezzünk meg itt egyházunk lapjában Róla, kinek egyházunk adta, az első lehetőséget, hogy önmagát továbbképezze s ki egyházával egy volt mindhalálíig. Emlékezzünk meg a kis praeceptorról, ki maga is tanulva, tanitgatta az apró csemetéket, miközben már írogatta sokak ámulatára első rigmusos sorait. Emlékezzünk a korrektori címet viselő tanítóról, mely állással nemcsak kenyeret nyert — ha szűkösen is — élete legváltóságosabb idején, hanem önbizalmat, kedvet és reménységet az élethez. Emlékezzünk a buzgó presbyterről, mely tisztséggel a főváros egyháza tisztelte meg a jó reformátust és a hívő költőt.

Emlékezzünk meg ebben a lapban, melynek sorait itt rovatjuk össze az ő szülőföldén, itt, abban a hajlékban, melyben ő a legnagyobb fájdalmát szenvedte, midőn leánya halálos ágyánál a pohárt fenéig kellett kiirténie.

Negyven éve, hogy egy gazdagsággal való rakott sirral gazdagabb lett a kerepesi temető, hogy „nyugszik a tölgyek alatt“.

Haza vágyott és ott maradt. De jól van ez így. Látjuk, értjük immár, hogy jól van. Örökigazak az igék: „Amit én cselekszem veled, te azt most nem érted, de majd ezután megérted“.

Megértjük.

Miénk maradt a bölcső és ott van a sir. Mind a kettő drága nekünk, mert a kettőt egy élet köti össze, mely 40 éve, hogy véget ért. S ott is van egy bölcső és itt is van egy sir, s ezt a kettőt is összeköti egy másik élet, mely száz éve kezdődött. A két nagy szellem, a két jóbarát, a bölcsőtől ha el-eljár a sirig, látatlan utakon hisszük találkozik. Találkozzék a szívünkben is és a találkozásból fogadjon ott büszkeség, hogy ők a mieink s fogadjon fogadás, hogy mi az övék leszünk.

Megértjük.

A száz éve született halála által s a negyven éve meghalt születése által szentelte meg ezt a darab földet. Itt egy jeltelen sir és egy alig megjelölt születéshely: meri-e még valaki mondani, hogy szegények vagyunk?

Lelki szemeink előtt megjelenik e napon napbaöltözött, fényes alakja, amint a magasság és mélység nagy Alkotójáról mennyei hárfán pengeti el dalait, himnuszait megdicsőüléseként annak a mélyes vallásos hangnak és érzésnek, mely földi költészetét előttünk örökre széppé, halhatatlanná teszi.

Szemle.

Kulturadó. Mikor az egyházkerületi gyűlésen hosszú, nivós, de alapjában szomorú vita után kialakult a többség véleménye, hogy le kell tenni az ügyet az egyházmegyékhez, úgy éreztük, mintha egyes lelkek megkönnyebbültek volna: csak hogy nem kellett határozott határozatot hozni! De ez nem lehet az égetően sürgős ügy elodázása. Az egyházmegyék határozatát előre látjuk: a többség nem fogja megszavazni főképen azért, mert a presbyteriumok véleményén kell a határozatnak felépülnie. A presbyteriumokban pedig ismét a lelkesnek egyedül kell e nehéz és népszerűtlen ügyet képviselnie és nincs mellette még csak egy buzdító szó, egy püspöki körlevél, vagy egy kerületi felhívás sem! Az egyetemes ügy így egyes emberek feladataira hull szét. Pedig haladéktalanul cselekedni kell! Hagyja meg a kerület az elemi iskolák szükségleteinek fedezését az egyes egyházak magánügyének, de állapítsa meg és tegye kötelezővé a tanítói fizetéseket, melyek alig lehetnek kevesebb értékűek, mint az államiaké. Azokat a kicsiny és szegény egyházakat pedig, melyek a terhet egyáltalán nem bírják el, segíyezze a kerület az erre a célra létesítendő alaphól, melyet közalap, vagy bármely más törvényes címen vessen ki és szedjen be és amelyet külföldi és más segélyek által is növelhetünk!

Agitáció. Már-már azt hittük, hogy iskoláinkért írott cikkünk és propaganda akciónk — melynek folytatására és erőteljessé tételére nézve egyáltalán nem adtuk fel a reményt — süket vagy kevésbé rezonáló fülekre talált — legalább a kerület vezetői részéről, midőn mégis meghallottuk visszhangját. A nagybányai egyházmegye esperese hangsúlyozta többször a kulturadóra vonatkozó felszólalásában, hogy agitációra van szükség. Agitációra, mellyel megértessük és éreztessük hitsorsosainkkal azt a történelmi hivatást, melyet egyházunknak e nehéz időkben fajunk művelésében be kell töltenie és éreztessük azt a nehéz, de gyönyörű feladatot, mely ott áll minden egyes református magyar ember előtt. Csak hogy ezt az agitációt rendszeressé kell tenni, meg kell szervezni és el kell kezdeni minél előbb! Így hisszük, hogy eljő csakhamar az idő, mikor az egyetemes adót is zökkenés nélkül meg lehet valósítani, mert önként vállallják a terheket, mint gyönyörűséges igát.

Középiskoláink fenntartása. Megdöbbentő módon tárult eléink a középiskolai felügyelő tömör mondataiból középiskoláink aggasztóan nehéz helyzete. Szavainak súlyát azt hiszem mindnyájan

éreztük. Itt tagadhatatlanul, mindnyájunknak kötelessége a segítség és ez kötelező adó alakjában, törvényesen is kivihető. Csak egyet nem szabad elfelejteni. Ezt az adót lélekszám szerint kivetni, nem volna igazságos. Mert nem volna jogos ugyanannyi hozzájárulást követelni attól az egyháztól, amelyik 10—15 tanerős iskolát tart fenn, mint amelyik hasonló lélekszáma mellett 4-et, 5-öt, vagy talán egyet sem. De míg ez is megvalósulna, itt is keresni kell más erőforrásokat is. Ebben részt kell venni az intézetek vezetőinek, tanárainak, sőt növendékeinek is. Minden iskolának meg van a maga jelentős környéke; keressék fel annak nagyobb egyházait, rendezzenek vallásos vagy kulturális ünnepségeket. A felértékelhetetlen erkölcsi haszon mellett hacsak egy, vagy fél hónapi szükséglet fedezete lesz is az anyagi haszon, már nem volt hiábavaló a munka. Ezzel együtt, vagy akár függetlenül meg kell kísérelni a falvakban a termény és más adományok gyűjtését, a káptalást és suplikációt a jelen viszonyoknak megfelelő módon — segítségül hívni a volt tanítványokat stb. Hívaink mehozza a tőlük telhető áldozatokat de alkalmas módon el kell menni értük!

Halottaink

Szabó Menyhért nyngalmazott ref. lelkész, a kaplonyi ref. egyház érdemes lelkipásztora szeptember hó 4-én hirtelen elhunyt 72 éves korában. Elhunytát özvegye Szabó Menyhértné szül. Peleskey Ilona és 5 gyermeke, továbbá kiterjedt rokonság gyászolja. 39 évig működött a lelkészi pályán. Temetése szeptember 6-án volt Nagykárolyban. A megboldogult egyik fia Szabó Lajos piskolti, másik fia: István dobrai lelkész, harmadik: Gyula végzett theológus, debreceni segédtanár

Elhunytak még: Bálint Dezső sárospataki lelkipásztor, az alsózemléni egyházmegye nyug. esperese életének 73, lelkipásztorkodásának 45, sárospataki működésének 34-ik évében hosszú szenvedés után szeptember 21-én. — Dr Kovácsy Sándor a budapesti református egyház 19 éven át főgondnoka, ki Budapest legtöbb református intézményének létesítésében és felvirágoztatásában tevékeny részt vett, — szeptember 8-án 80 éves korában.

Az igazak emlékezete áldott.

Fölkérjük hátralékos előfizetőinket,

szíveskedjenek az esedékes díjakat minél előbb beküldeni, hogy a lapküldése fennakadást ne szenvedjen.

Felhívás.

Lelkészegyesületünket az 1923. évre szóló naptár kiadásában közbejött akadályok meggátoltak. Reánk lelkészekre kiváltképen nem lehet közömbös az, hogy népünk kezébe milyen szellemű naptárak kerülnek. Ezeknek a nagyfontosságú érdekeknek parancsszavára az ilyen vállalkozáshoz szükséges idő utolsó pillanatában átvettük a Magyarok Naptára részére gyűlt anyagot és a naptárt

Magyar Református Naptár

cimen folyó évi november hó első felében Nagyváradon, a kálvinizmusért folytatott hitviták e szentelt földjén, megjelentetjük. Kinyomatására Béres Károly nyomdatulajdonos presbyter-társunk vállalkozott.

Az előkelő kiállítású kalendárium naptári része a békebeli vörös-fekete nyomással van kiállítva, míg irodalmi részébe a legkiválóbb egyházi és világi íróink irtak s a falusi nép számára szükséges közhasznú tudnivalókkal is föl van szerelve. A naptár művészi címlapját — melyet a Nagyvárad-újvárosi monumentális kéttornyú templom képe díszít — remek kétszínnyomással a Béres-nyomda jónevű mesterszedője: Tatár István tervezte és metszette.

Egy naptár ára 8 Lei lesz [melyből 2 Lei az eladást közvetítő lelkészt illeti]. Tiszta jövedelmének fele a Lelkészegyesületé. Kérjük azért lelkésztársainkat, méltóztassanak lehetőleg postafordultával Konrád Géza püspöki titkár ural a jövő évi előre látható naptárszükségletüket közölni, hogy a jelzett számú példányt a megjelenés után azonnal megküldhessük.

Biztosítjuk lelkésztársainkat, hogy a naptár a nagyvárad-i kitűnő nyomdaiparnak díszére fog válni, expedíálása pedig a legnagyobb pontossággal fog történni.

Atyafiságos szeretettel vagyunk
1922 október hó.

Dr Árkossy Jenő,
nyárádszeredai ref. lelkész.

Csernák Béla,
nagyvárad-i ref. lelkész-eszperes.

Kádár Géza,
zilahi ref. lelkész.

Nagy Vilmos,
ref. tanítóképző int. igazgató.

Tarnóczi Lajos,
bihari ref. lelkész.

Külföld

Országos belmissziói bizottság alakítását határozta el a magyar egyetemes konvent. Eszerint egyházkerületenként, megyénként és a nagyobb gyülekezetekben belmissziói bizottságokat alakítanak s a konventen is szerveznek egy bizottságot melynek tagjai a püspökökön és főgondnokokon kívül a Dunamellékéről Forgács Gyula és dr Szilassy Aladár, — Dunántulról Kiss József és Segesdy Ferenc, — Tiszáninnenről Farkas István és Puky Endre, — Tiszántulról Kiss Ferenc és Nagy István kisujszállási lelkész. Értesülésünk szerint Forgács Gyulát az egyházkerület egy évre a belmisszió megszervezése végett szabadságolta, illetve felmentette egyházának lelkészi teendői alól.

Európa protestáns egyházainak kongresszusa. A közelmúlt napokban folyt le Kopenhágában Európa protestáns egyházainak kongresszusa, amelyen majdnem minden állam képviselője megjelent. A gyűlésen egyhangú határozatot hoztak, mely szerint központi szervezetet létesítenek, hogy ezáltal a szükségét szenvedő protestáns egyházakat támogatásban részesíthessék. Az amerikai kiküldöttek megígérték, hogy Amerikában nagyarányú propagandát fognak kifejteni az európai prot. egyházak felsegélyezésére.

A legnagyobb biblia most készül Angolországban. A Brit és Külföldi Bibliatársulat adja ki, piros bőrkötéséhez 120 kecskebőrt használnak fel. Nem nyomtatott lesz, hanem írott. Kerekén 12 ezren írják a biblia összes könyveit, köztük az angol király és neje, a királyi ház tagjai, jeles miniszterek, általában mindenféle társadalmi osztályból az angol világbirodalom legkiválóbb emberei. Ha készen lesz, gépkocsin nagy körutra viszik, a gépkocsin szónoki emelvény lesz, honnan az összes protestáns egyházak kiváló papjai hirdetik a szabadban Isten ígését.

Husz szentté avatása. Mint a „Quarterly Register” a presbiteri világszövetség lapja jelenti az új csehszlovák nemzeti egyház, valamint a jugoszláviai szerb gör. kel. egyház között komoly tárgyalások folynak Husz János szentté avatása iránt.

Egyházi hírek

A lelkészi államsegélyek 3-ik negyedévi részletének kiutalása megtörtént. A püspöki hivatal közli, hogy e lap hátralékos előfizetési és hirdetési díjait az államsegélyekből a gyorsabb elintézés és a portóköltés megtakarítása végett levonta. A lelkészek majd egyházaikkal elszámolhatják.

A tanítói államsegélyek ügye, ha lassan is, de mégis közeledik a valóság felé. Biharvármegye közigazgatási bizottsága már kiküldte az értesítéseket a díjlevél újra értékelésére nézve.

A nagyenyedi Bethlen kollegium október 8–9.-én ünnepelte 300 éves jubileumát. A lélekemelő hatalmas arányú ünnepségen Nagy Károly püspök prédikált Róm. 8. r. 31 v. alapján. Utána ünnepélyes közgyűlés volt, melyen a kollegium gondnokai és rectora tartottak nagyszabásu beszédek, Aprily [Jékey] Lajos tanár gyönyörű ünnepi ódáját adta elő. Majd az üdvözlések során 20 küldöttség köszöntötte a jubiláló iskolát és hódolt a nagy fejedelem emlékének. Azután emléktáblát lepleztek le és felavatták az ifjúság újjászlaját. Délután tornaverseny, templomi hangverseny, — másnap a volt diákok irodalmi matinéja, találkozója volt s képműállítás és adományok aláírása egészítették ki az ünnepet. Egyházkerületünket Sulyok István püspökünk képviselte, üdvözölve az ősi főiskolát.

Segélyezés buzával. A debreceni presbyterium elhatározta, hogy a vallástanító lelkészek és az egyházi közigazgatási tisztviselők között összesen 228 mm. buzát fog kiosztani 2000 koronás árban. Ez a segély körülbelül négyötöd rész segítséget jelent minden mázsa buzánál azokra, akik megkapják. Szép, követésre méltó példaadás.

A bihari egyházmegye közgyűlése november 3-án lesz.

A nagyszalonfai egyházmegyei tanítóegyesület e hó 13-án tartotta több évi szünet után első gyűlését, melynek legfontosabb tárgya a tanítói fizetések ügyében való állásfoglalás volt. Csatlakozott a többi egyházmegyéhez és az állami fizetés biztosítása ügyében megkeresi az egyházi főhatóságokat. Tisztújítást nem tartott, hanem egy 6 tagú bizottságra bízta az ügyek vitelét, melynek feladata az elválasztott egyházakat, illetve tanítóikat és az eltávoztottakat érintő anyagiak likvidálása, a tisztújítás alkalmas időben előkészítése stb.

Lelkészuhaltozások. Mult hó, szeptember 3-án Ablonczy József piskolai ref. egyházközségnek 55 éven át volt lelképásztora, állásáról lemondott. A hivek az oldala mellett működő segédlelkész Szabó Lajost szeptember hó 10-én egyhangú meghívással rendes lelkészül megválasztották. Bekiktatás október hó elsején volt, melyet Végh József esperes végzett. Megválasztott lelkész Csel. 20. r. 24 v. alapján köszöntött be. — Este a harangalap javára zártkörű táncvigalom volt, melynek tiszta jövedelme 2100 [kettőezeregyszáz] Lei.

Kalás Ferenc niagarcskéi lelkészt a békésgyulai egyház vallástanáruul megválasztotta.

Hivatalos rész.

1379–1922

A kebelbeli nagytiszteletű esperes, tiszteletes lelkész, valamint a közép és elemi iskolai igazgató uraknak.

Hivatkoz ssal az egyházkerületi közgyűlés 54/a. számú határozatára, — amelyet az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság részéről Petőfi Sándor születése századik évfordulójának megünneplése tárgyában a kerület elnökségéhez intézett átiratában foglaltakat magáévá tette, — a kebelbeli nt. esperes uraknak és igazgató uraknak figyelmébe ajánlom a következőket:

1. „A november 5—12-i Petőfi-héten minden iskolában a legalsótól a legfelsőig rendeztessék Petőfi-ünnep, melyre a szülők is és a közönség is hívassék meg. Ahol több iskola van, célszerű az ünneplést a hét más-más napjára tenni.

2. Felhivatnak a lelkész urak, hogy a székhelyükön levő egyesületekben (kaszinókban, társaskörökben, gazdaegyesületekben stb.) legyenek rajta, hogy a Petőfi-héten ünnepet rendeztessenek.”

3. Mivel az Erdélyi Irodalmi Társaság elhatározta, hogy a romániai magyar irodalom fejlesztése céljából Petőfi irodalmi-alapot létesít, elrendelem azt is, hogy a Petőfi-héten rendezendő mindennemű ünnep jövedelméből 20% erre a célra az E. I. Társaságnak küldessék be [Kolozsvárt, Trefort-utca 13. II. a.] és ugyanez alkalomból önkéntes adományozásra is szólíttassék fel a közönség. Az erdélyi irodalomnak számos nagytehetségű művelője van, de főként áldozatos kiadó hiányában nem tudják műveiket kiadni s a magyar olvasó közönség sokszor selejtes munkákat kénytelen vásárolni. Egészséges és művészi irodalom teremtéséhez kéri a közönség adományait az E. I. T. és hiszi, hogy nem kér hiába.

Az E. I. T. kiadta Petőfi összes költeményeit diszes, vaskos kötetben, melynek ára 40 Lei. E kiadványra felhivom a lelkészek és iskolák figyelmét. E kiadásból készült 500 számozott be-kötött és ex-libris-szel ellátott amatőr-példány finom famentes papirosra. Ennek ára 100 Lei. A társaság kiadta Benedek Elektől Petőfi élet-rajzát, melynek ára 12 Lei, de ha az iskolák rendelik meg, akkor 10 Lei. Mindkét kiadvány jövedelme a Petőfi irodalmi-alapra van szánva.

Nagyvárad, 1922 október 19.

Sulyok.

1482—1922

A kebelbeli nagytiszteletű és tiszteletes iskolaszéki elnök uraknak, valamint az összes tanító és tanítónőknek.

A közoktatásügyi miniszterium kolozsvári államtitkársága a folyó évi szeptember 1-ről 9000—1922 VI. sz. a. az egyenjogúsító vizsgálatra vonatkozólag a következő körrendeletet közli:

1. Az összes magyar tannyelvű elemi iskolai tanítók és tanítónők, akik Erdély, Bánát, Körös vidék és Máramaros vidék területén működnek, oklevelüket egyenjogúsítani kötelesek.

2. Csak az 1918—19. tanév végéig szerzett oklevelek egyenjogúsíthatók.

3. Az 1918—1919 év után külföldön szerzett okleveleket a 40000—1921 VI. számú rendelet értelmében nostrifikáltatni kell.

4. Az oklevelek egyenjogúsítása a román nyelv és irodalom, történelem, földrajz és alkotmánytanból teendő vizsgából áll.

5. A tanítói oklevelek egyenjogúsítására 7 vizsgáló bizottság szerveztetett és pedig egyházkerületünket érdeklőleg Nagyváradon dr Vostinár Pál állami leánygymnáziumi igazgató ur elnöksége alatt Bihar, Szatmár és Máramaros megyék részére Aradon Arad-megye és a brádi tanfelügyelőségi kirendeltség részére Babescu Viktor aradi állami középiskolai igazgató elnöksége mellett. Temesváron Temes, Torontál és Krassósörény megyék részére dr Popovicsi Temesvári állami tanítóképző intézeti igazgató elnöksége mellett.

6. Ezen vizsgára kötelezettek az összes kisebbségi felekezeti iskolai tanítók, tanítónők, akiknek már van olyan bizonyítványok, melyben az ezen rendelet 4. pontjában felsorolt tantárgyak osztályzata bevezetést nyert; az ilyenek csak a románnyelv és irodalomból teszik le az egyenjogúsító vizsgát. Azok a tanítók és tanítónők, kik az egyenjogúsító vizsgát a 3400—1922. VI. sz. rendelet értelmében már letették és az eredmény az oklevélre rá is van vezetve, semmiféle új vizsga letételére nem kötelesek. Továbbá azok az összes felekezeti iskolai tanítók és tanítónők, kik Erdélyben vagy a régi királyságban szervezett tanfolyamokon részt vettek, de nincsen olyan bizonyítványuk, amelyből megállapítható volna, hogy a hazai történelemből, földrajzból és alkotmánytanból jó eredménnyel vizsgáztak.

7. Ezen vizsgálatra bocsáttatnak még az erdélyi Bánát, Körös és Máramaros vidéken működő azok a kisebbségi elemi iskolai tanító és tanítónők, kik a 34000—1921. VI. sz. rendeletben előírt egyenjogúsító vizsgán elbuktak.

8. A vizsga ideje 1923 szeptember 15-től október 31. között van megállapítva. Azok, akik ez alka-

lommal sikeresen nem vizsgáznak, 1923 december hó folyamán javítóvizsgára előállhatnak.

9. A vizsga anyagát a következő tankönyvek tartalmazzák A) dr Joanovici Gh. *Kurc de gramatica metódica* (Rendszeres román nyelvtan) Kolozsvár a Minerva kiadásában. B) dr Joanovici Gh.: *Manual de Convesatie Machiara-România* (Magyar román társalgási kézikönyv) Kolozsvár a Minerva kiadásában. C) Ciurea, Domide, Hulea, Popa: *Istoria Literaturii Romane* (A román irodalom története) Kolozsvár Onisor könyvkereskedése. D) dr Bitai Árpád: *A román irodalomtörténet összefoglaló áttekintése*. Gyulafehérvár a Minerva és Onisor kiadása. E) dr Lupas: *Istoria Romanilor* (A Román nemzet története) Kolozsvár Ardealul intézet kiadása. F) Mattescu G. Litau: *Geografia Romaniei* (Románia földrajza) Kolozsvár, a Cutea Romaneasca Kolozsvári intézet kiadása G) dr Jabovic: *Constitutia* (Alkotmánytan magyar tannyelvű tanítóképzők számára.) Kolozsvár, a Minerva kiadása.

10. Az egész vizsga díja 100 lei, a román nyelv és irodalom, valamint a javítóvizsgának díja 50 lei.

11. Az egyenjogúsító vizsga helye az a város, ahol a vizsgáló bizottságok megállapítottak. De ha a helyi körülmények kívánják, az illető igazgató a bizottságot más városba is összehívhatja, ha az ott vizsgázók száma legalább 50.

12. Ha a tanító a vizsgát sikerrel letette, az eredmény az eredeti oklevélre vagy a másolatra vezendő. A visszautasított tanítók bizonyítványt nem kapnak.

13. Azok, akik csak a románnyelv és irodalomból vizsgáznak, sikeres vizsga esetén szintén az oklevélre vagy a másolaton nyerneik erről igazolást.

14. Az 1923. évi január 1-től kezdve a nem román elemi iskolánál működő tanítók és tanítónők, akik ezen rendelet hatálya alá tartoznak, s egyenjogúsító vizsga nélkül maradtak, úgy tekintendők, mint akik oklevelüket külföldön szerezték. 1924 január 1-től kezdve az oklevelet egyenjogúsítani nem lehet, hanem a 40000—1921. sz. rendelet értelmében minden ilyen oklevelet nostrifikáltatni kell.

Felkérem a nagytiszteletű esperes urakat, hogy a bölcs vezetése alatt levő egyházmegyében működő minden olyan tanítóról, ki az egyenjogúsító vizsgára előállani köteles, összesített kimutatásban a jövő évi június hó 1. napjáig jelentést tenni méltóztassék,

Atyafiságos szeretettel

Nagyvárad 1922 október 16.

Sulyok.

A kebelbeli egyházközségek t. presbyteriumainak.

Egyházkerületünk a folyó évi szeptember hó 28-án Nagyváradon tartott közgyűlésének a tűzbiztosítás

tárgyában 52. számú határozatában a következőket mondotta ki: „Utasítja az egyházkerület egyházközségeit, hogy a Fonciere pesti biztosító intézettel kötött tűzbiztosítási szerződést 1925. évi január hó 1. napjáig terjedő hatállyal a Fonceira román biztosító intézettel tartsák fenn. Azonban már most figyelmezteti az érdekelt egyházközségeket, hogy az egyházi tűzbiztosítás ügyét kerületi ügynek tekintik, s ezzel később érdemben foglalkozni fog.”

Ezt a határozatot azzal a felhívással közlöm, hogy egyházközségeink presbyteriumai személyi felelősségük tudatában a tűzbiztosítási szerződésben foglalt kötelezettségeknek a legpontosabban eleget tenni igyekezzenek. Az egyházközség jól felfogott érdekéből megengedhetetlen, hogy egyes egyházközségek éveken keresztül nem fizetik be tűzbiztosítási járulékaikat. Egyideűleg azt is kérem, hogy azok az egyházközségek, melyek tűzbiztosítási díjak fizetésénél hátralékban vannak a Fonciere nagyváradi főügynökségénél haladéktalanul tegyenek eleget.

Atyafiságos üdvözlettel

Nagyvárad, 1922 október 15.

Sulyok.

1503—1922 szám.

Tekintetes Igazgatóság!

A közoktatásügyi minisztérium kolozsvári vezérigazgatósága 29193—1922. számú leiratában a 17124—1922. sz. rendeletre hivatkozással intézkedést kér arra nézve, hogy iskoláinkon a román felirat és Románia címere vezettetessék fel.

Egyben azt is kéri, hogy e rendelet végrehajtásáról hivatalom után annál inkább értesítettessék, mert a maga részéről a rendelet végrehajtását szintén ellenőrizteti. Ennek folytán tehát az összes idegen nyelvű jelzések a közép és elemi iskolákról eltávolítandók.

Teljes tisztelettel

Nagyvárad, 1922 október 16.

Sulyok.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület elnöksége

1513—1922.

A kebelbeli ref. egyházközségek t. presbyteriumainak.

Egyházkerületünk a folyó évi szeptember hó 28-án Nagyváradon tartott közgyűlésében 49. szám alatt meghozott határozatával örömmel üdvözölte és fogadta el azt a javaslatot, mely egy néplap megindítására vonatkozott. Református gyülekezeteinkben hittestvéreink mindenkor nagy szeretettel fogadtak minden olyan olvasmányt, amely népünket egyfelől a tiszta és öntudatos vallásos életre, másfelől magyar faji öntudatunk és nemzeti jellegünk megtartására nevelte.

Ha valamikor szükség volt az ilyen tartalmu néplapok kézbe-adására, úgy a jelen időben sokszorosan indokolt az ezekről való gondoskodás.

Mig a csak imént lezajlott háboru viharai le nem tépet bennünket a magyar-haza testéről és a magyar tudományosság központjával, a haza fővárosával református egyházi életünk is a legszorosabb kapcsolatot tartotta fenn, addig az ott levő gazdag szellemi és anyagi erő birtokában nem volt nehéz hittestvéreinknek tanulni szerető vágyakozását kielégíteni. Ma azonban az adott viszonyok között sokszorosan nehezebbé vált, de hála az isteni gondviselésnek, nem lehetetlen. Ezen a Romániához csatolt területen vannak olyan Isten lelkétől megáldott egyházi és világi íróink, akik elismert tehetségeket, munkásságukat örömmel áldozzák fel hittestvéreink vezetésére és tanítására. Épen azért népünk jóindulatától, s meleg ügyszeretetétől függ, hogy egy minden tekintetben megfelelő néplap átgondításával a mind egyre inkább érezhető közszükségletet kielégíthessük. Bizalommal és jóreménységgel fordulunk tehát a nemes ügyet megértő presbyteriumokhoz, hogy szándékukat valóra-válthatása céljából, a megindítandó néplap biztosítására, feltétlenül szükséges tőke gyűjtést elősegíteni szíveskedjék azáltal, hogy a folyó évi október hó 22-én tartandó isteni tisztelet alkalmával buzdító felhívást intéz a gyülekezetekhez és a templomi perselyben begyűlt adományt a megindítandó néplap fenntartó költségének növelésére egyházkerületünk pénztárába a nagytiszteletű esperesi hivatal útján, legkésőbb ez évi november 15. napjáig küldje be. Abban az esetben, ha ezt az intézkedést tartalmazó körlevél folyó hó 22-ik napjáig meg nem érkeznék, s megfelelően eljárni nem lehetne, akkor arra hívom fel a t. presbyterium becses figyelmét, hogy ezuttal és kivételesen a folyó évi november hó 12-iki persely adományt ajánlja föl erre a célra. Jövőben azonban mindig az október hó második utolsó vasárnapján begyűlt templomperselypénz szolgál a néplap alap-tőkéjének gyarapítására.

Lelkészársaimtól és presbyteriumtól a cél érdekében a legmesszebbmenő ügybuzgóságot és áldozatkészséget kérve.

Atyafiságos szeretettel vagyok

Nagyvárad 1922 október hó 16.

Sulyok.

A püspök nélkül maradt ref. egyházmegyék helyettes elnöksége

1530—1922.

A kebelbeli összes lelkész uraknak!

A vallás és művészeti miniszter ur 53096—1922 sz. a. közölte hivatalommal, hogy a minisztérium gyakran kap értesítést, egyes lelkészeknek

En ellenséges érzetű nyilatkozatairól, melyek özrenddel egyenesen ellentétben állanak, s az érdekei ellen irányulnak.

CMeggyőződéseim ugyan, hogy lelkészársaim között nincsen senki sem, aki könnyelműen és meggondolatlanul cselekednék. Mégis kérem és felhívom lelkészársaimat, hogy minden ilyen nyilatkozatoktól saját és mindenképp előtt egyházi közérdekből annál inkább tartózkodjanak, mert az esetleg bekövetkező kellemetlenségeket, amelyek első sorban államsegélyek elvonásában jelentkezhetnének érzékenyen viselni kellene.

Atyafiságos üdvözlettel

Nagyvárad, 1922 október 19.

Sulyok.

Pályázat.

A nagybányai segédlelkészi-állásra pályázatot hirdetek. Fizetés: tizenkettőezer lei, butorozott szoba, fűtéssel, világítással. Mellékjövedelemre alkalom és lehetőség. Kötelesség: lelkészi teendőkben segédkezés, vallástanítás. Állás azonnal elfoglalható. Ajánlatot nov. 10-ig kérek.

Soltész Elemér.

Pályázat

a hegyközszenkmiklósi ref. egyház presbyteriuma az üresedésben levő II-ik tanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett:

Javadalom: 1., készpénz az államsegély megérkezéséig 6000 azaz Hatezer Lei az egyház pénztárából előre fizetve. 2. Minden elébe járó növendéktől: 50 Lei (60—80) 3., Tisztességes ujlakás, kerttel. 4., Esetleg ha románul tud 300—400 leit biztosíthat havonként magának a község házában. Az állás azonnal elfoglalandó

Kötelessége: 1. A reá bízott osztályok vezetése, tanítása. 2. Kántor, esetleg lelkész akadályoztatása esetén azok helyettesítése. 3. Irodai dolgokban segédkezés.

Pályázat a hegyközszenkmiklósi (u. p. Székelyhid) lelkészi hivatalhoz adandó be. Október 30-ig.

Presbyterium.

Pályázat.

A kaplonyi református egyház presbyteriuma az egyház organista-kántortanítói állására ezennel pályázatot hirdet.

Javadalom: 1., A tanítói javadalmi jegyzőkönyvben foglalt s 260 leire értékelt 3 hold kaszáló és az utána járó legeltetési jog megváltási összege fejében az 1922 23. tanévre évi 7000 lei készpénz az egyház pénztárából, évnegyedes előleges részletekben.

2., Minden iskolába járó tanköteles gyermek után, azok szüleitől fél véka buza, fél véka gabona és egy öls csirke (gyermek számát átlag 30).

3., Temetési díjak egyh. ker. szabályrendelet szerint.

4., Egy butorozatlan szobából álló lakás, 400 öf konyhakerttel.

5., Esetleges államsegély.

Fenti fizetés ideiglenesen csak a folyó isk. évre szól s így maga a választás is csak ideiglenesen egy évre történik. Egy év elteltével az egyház esetleg újabb pályázatot hirdet

Államsegély folyósítása esetén csupán a földet az utána járó legeltetési joggal — illetve annak javadalmi jkv. bel. értékét biztosítja az egyház és 50 lei készpénz, az egy szobából álló lakáson kívül.

Kötelességek: I—VI osztályu vegyes iskolában a növendékeknek az egyh. ker. tanterv szerinti oktatása. Templomban organista-kántorság végzése. Temetések alkalmával kántori szolgálatok teljesítése Egyházi jegyzőség.

Pályázhatnak okl. férfi és nőtanítók jelen hirdetés megjelenésétől számított 3 hét alatt. Férfiak előnyben részesülnek. Az esetben — ha nőtanító választatnék meg — az orgonázásban való jártasság és a kántoriálék végzése reá is kötelező.

Kellően felszerelt kérvények a kaplonyi ref. egyház lelkészi hivatalához küldendők.

Az állás választás után azonnal elfoglalandó.

Kaplony (u. p. Nagykároly) 1922 október 17.

Presbytérium.

Pályázat.

A nagyszalontai református egyházmegyébe kebelezett várasitenesi második leánytanítói állásra, melynek javadalma egy évre 2400 (kettő ezer négyszáz lei) hat köböl buza és két köböl szemes tengeri, továbbá két szoba konyhából álló lakás kerttel. Az államsegély kiutalása után a pénz és terményfizetés a javadalmi jegyzőkönyv szerint módosul. Kötelessége a presbyterium által kijelölendő osztályok és az ismétlő iskolás leányok tanítása az egyházi főhatóság tanterve szerint. Pályázhatnak okleveles tanítónők a lap megjelenésétől számított három hétig a várasitenesi ref. lelkészi hivatalhoz küldendő kérvényeikkel. Az állás választás után azonnal elfoglalandó.

Pályázati hirdetés!

Aberei ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet helyettes organista kántor-tanítói állásra. Egyelőre: 1923 febr. hó első napjáig terjedő időre.

Fizetése az egyház pénztárából havi előleges részletekben 700 lei, lakás és fűtés.

Ha az állás megüresedik, a megválasztott számíthat reá, — hogy véglegesítettik.

Kántor-organista tanító hiányában, oklevéllel bíró ref. tanító vagy tanítónő is megválasztathatik.

Kötelessége leendő az érvényben álló tanterv szerint tanítani. — Férfi tanerő választása esetén pedig, — presbyteri jegyzőkönyv vezetése s lelkész akadályoztatása alkalmával templomi szolgálat végzése.

Ha a megválasztott tanító a községünkben működő Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet könyvelői állását is betölti, ezért az üzlet forgalmának 1%-át szintén fizetésül nyeri.

Pályázati határidő 1923 nov. 10

Kérvények, ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Bere u. p. Csomaköz, Szatmármegye.

Tukacs László
ref. lelkész.

A máramaroszigeti ref lyceum gondnoka jelenti, hogy Darabánth Antal (Lucián) Elek részére, aki Fejéregyházán (Máramaros vm.) született 1900. évi október hó 28-án és gör. kath. vallású, 1920. évi június hó 7-én 8—1920 sz. a. kelt eredeti érettségi bizonyítványát 1922. évi október hó 5-én 52—1922. sz. a. másolatban kiadta.

Máramaroszigeten, 1922 október hó 5-én.

Bere László,
lyc. gondnok.

MAJOR FERENCZ

építész vállalkozó, Oradea-Mare - Nagyvárád
7-6
Hármas-níca 9.

Készít: mindenféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbízásokat és becsléseket. — Vállal a magas építkezéshez tartozó :: minden munkát, javítást és átalakítást. ::

Nagyti sztoleti Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!

A 321-1922 sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiskoláinknak használatra ajánlott

román-magyar nyelvű iskolai nyomtatványokat

famentes papírra nyomtatva állandóan raktáron tartom és azokat a következő legjutányosabb áraink mellett hozom forgalomba:

Felvételi napló íve 2— Lei
Előmeneteli és mulasztási napló, íve 1'50 "
Haladási napló íve —'80 bani

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is költethetek, a Mulasztási Naplót kötetenként 25 Leiért, a Haladási Naplót 18 Leiért.

Értesítő könyvecske, darabja 2 lei 60 bani.
Elemi iskolai bizonyítvány --- 10 drb 7 Lei.

10 darabnál kevesebbet nem küldhetek egy nyomtatványból sem.

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papírokat is legjutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jónevű könyvnyomdát szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendelésüket kérve vagyok

hittestvéri tisztelettel

Béres Károly nyomdatulajdonos,
az „Egyházi és Iskolai Szemle” kiadója
Oradea-Mare - Nagyvárád,
Fő-utca 14. szám.

November hó elején megjelenik

MAGYAR REFORMÁTUS NAPTÁR

Kapható: a lelkeszi hivataloknál,
a könyvkereskedésekben és Béres
Károly nyomdájában, Nagyvárádon.

Tanító Urak!

Caba ABC, Caba Olvasó II., III., IV. oszt., Fiers Vallás-
tan III. oszt., Szappanos Vallás tan V. oszt., Námai Egy-
háztörténelem, továbbá az összes tankönyvek és író-
szerek beszerezhetők:

BENKŐ ARTHUR

könyvkereskedésben
Nagyvárád, Rákóczi-út 8. sz.

**Református
iskolák összes tankönyvei,
új és régi zsolnárok,
író- és rajzszerek,
iskolai nyomtatványok**
kaphatók

Mégai és László

könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés
ORADEA-MARE - NAGYVÁRAD,
Str. Avram Iancu (Kossuth)-utca 2
Telefon 6-23

**Legolcsóbb árak!
Pontos kiszolgálás!**

2